

Komentarz do zmian w ustawach podatkowych. Polski Ład 2022

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Z początkiem tego roku weszła w życie ustawa z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2105 ze zm.). Ustawa ta stanowi implementację programu nazwanego „Polskim Ładem”. Program ten, w założeniach jego twórców, miał stanowić, jak można przeczytać we wstępie do tego programu, „kompleksową strategię przezwyciężenia skutków pandemii”.

Prezentacja programu miała miejsce 15.5.2021 r., a już 26.7.2021 r. – w środku wakacji – na stronach Rządowego Centrum Legislacji pojawił się projekt ustawy liczący „jedynie” 226 stron. Jednocześnie konsultacje społeczne w sprawie tego projektu trwały do 30.8.2021 r., co przy tak obszernych zmianach – jak pokazała rzeczywistość – nie mogło być i nie było terminem wystarczającym na dokładne i kompleksowe przeanalizowanie wszystkich zaproponowanych zmian. Należy przy tym wskazać, że same zmiany nie miały i nie mają charakteru kompleksowego, odnoszącego się do systemu podatkowego jako całości. Zmiany te – w przeważającym stopniu – miały i mają charakter punktowy niezauważający powiązań istniejących pomiędzy poszczególnymi przepisami i instytucjami prawnymi.

Proces legislacyjny (druk sejmowy Nr 1532, Sejm IX kadencji) od dnia przekazania projektu ustawy do Sejmu do podpisania ustawy przez Prezydenta trwał trochę ponad dwa miesiące. Projekt ustawy trafił do Sejmu 8.9.2021 r., a ustawa została podpisana przez Prezydenta 15.11.2021 r. Co warte odnotowania, sam proces legislacyjny w parlamencie trwał do 29 października, kiedy to Sejm rozpatrzył stanowisko Senatu. Już samo tempo prac legislacyjnych, w kontekście ogromu wprowadzanych zmian, sugerowało, że nie obejdzie się bez problemów w trakcie stosowania nowych przepisów. I tak też się stało, czego najdobitniejszym dowodem było wydane w pośpiechu rozporządzenie Ministra Finansów z 7.1.2022 r. w sprawie przedłużenia terminów poboru i przekazania przez niektórych płatników zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 28), które zamiast rozwiązać problem jeszcze bardziej go spotęgowało.

Nadmienić należy, że w trakcie rozpoczęcia prac parlamentarnych projekt ustawy liczył nie 226 stron, a 260. Ostatecznie tekst ustawy ustalony po rozpatrzeniu poprawek Senatu to 277 stron.

We wprowadzeniu do programu „Polski Ład” znalazło się następujące stwierdzenie: „Historia światowych kryzysów uczy jednego. W niepewnym czasie to państwo musi wyjść z inicjatywą i wziąć na siebie odpowiedzialność. Tak było w latach 30. XX wieku, kiedy w odpowiedzi na Wielki Kryzys powstał *New Deal*. Tak było po wojnie, kiedy Europa odbudowała się dzięki Planowi Marshalla. Tak musi być i teraz”. Przyjmując je za prawdę należy jednak dodać, mając na uwadze sposób prac nad „Polskim Ładem”, że odpowiedzialnością państwa na kryzys nie może być tworzenie nowych kryzysów, a niestety z tym mamy do czynienia.

Ustawa ta narusza także podstawowe zasady konstytucyjne, przede wszystkim dlatego, że:

- 1) w procesie ich uchwalania nie przestrzegano reguł uchwalania ustaw podatkowych (naruszono art. 7, 112 oraz 119 ust. 1 Konstytucji RP);

Przedmowa

- 2) w procesie ich uchwalania nie respektowano zasady odpowiedniego *vacatio legis* (wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP);
- 3) w procesie kształtowania treści „Polskiego Ładu” nie zachowano precyzji norm (przepisów) podatkowych co narusza wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP zasadę dostatecznej określoności przepisów, a próby prawodawczego wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych naruszają zasadę pewności prawa i bezpieczeństwa prawnego obywateli (art. 2 Konstytucji RP);
- 4) regulacje „Polskiego Ładu” w sposób oczywisty godzą w normy, zasady lub wartości konstytucyjne, tj. wywodzone z zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2, 32 i 84 Konstytucji RP) zasada niedziałania prawa wstecz, zasada ochrony praw nabytych, zasada ochrony interesów w toku, powszechności, sprawiedliwości i równości opodatkowania.

W ostatnim zakresie warto podkreślić, że ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych już przed wejściem omawianych zmian, naruszała zasady powszechności, równości i sprawiedliwości podatkowej [szerzej: *A. Mariański, (Nie)sprawiedliwy polski podatek dochodowy od osób fizycznych, Warszawa 2021*]. Po wprowadzonych zmianach, wysokość podatku jest często skutkiem arbitralnego kształtowania zasad opodatkowania przez ustawodawcę. Ten sam dochód jest różnie opodatkowany. Niejednokrotnie wynika to także z dokonanego wyboru przez podatnika co do formy podejmowanych działań, a tym samym źródła powstania dochodu, ale może być także skutkiem wyboru wykonywanego zawodu (np. najkorzystniejsze opodatkowanie dotyczy usług informatyków). Dlatego w wyniku wprowadzonych zmian mamy do czynienia z ustawą rażąco naruszającą zasadę sprawiedliwości podatkowej.

Wszystkie te naruszenia oznaczają, że ustawa rażąco narusza zasady konstytucyjne, a tym samym powinna być natychmiastowo wyeliminowana z polskiego porządku prawnego.

Adam Mariański

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl